

vergadering **C186**
zittingsjaar 2021-2022

Woordelijk Verslag

Commissievergadering

Commissie voor Onderwijs

van 24 februari 2022

(Wegens de coronamaatregelen werd deze vergadering via videoconferentie georganiseerd.)

**Vlaams
Parlement**

INHOUD

VRAAG OM UITLEG van Koen Daniëls aan Ben Weyts, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, Sport, Dierenwelzijn en Vlaamse Rand, over de coronamaatregelen binnen het onderwijs – 1837 (2021-2022)	3
VRAAG OM UITLEG van Brecht Warnez aan Ben Weyts, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, Sport, Dierenwelzijn en Vlaamse Rand, over highpotentialprogramma's voor excellente studenten in het hoger onderwijs – 1873 (2021-2022)	8
VRAAG OM UITLEG van Brecht Warnez aan Ben Weyts, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, Sport, Dierenwelzijn en Vlaamse Rand, over de vernieuwde instellingsreviews door de Nederlands-Vlaamse Accreditatieorganisatie – 1885 (2021-2022)	11
VRAAG OM UITLEG van Brecht Warnez aan Ben Weyts, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, Sport, Dierenwelzijn en Vlaamse Rand, over de verhoging van het inschrijvingsgeld voor doctoraatsstudenten – 1886 (2021-2022)	14
VRAAG OM UITLEG van Brecht Warnez aan Ben Weyts, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, Sport, Dierenwelzijn en Vlaamse Rand, over het optimaliseren van de erkenning van buitenlandse diploma's door het National Academic Recognition Information Center – 1904 (2021-2022)	17

**VRAAG OM UITLEG van Koen Daniëls aan Ben Weyts, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, Sport, Dierenwelzijn en Vlaamse Rand, over de coronamaatregelen binnen het onderwijs
– 1837 (2021-2022)**

Voorzitter: mevrouw Karolien Grosemans

De voorzitter: De heer Daniëls heeft het woord.

Koen Daniëls (N-VA): We laden de batterijen weer op nu we eindelijk stilaan uit die corona geraken. Minister, ik heb mijn vraag ingediend op 14 februari, dik tien dagen geleden. Met corona kan dat een eeuwigheid verschil maken.

Op vrijdag 11 februari jongstleden besliste het Overlegcomité dat het onderwijs overschakelt naar code oranje en dat vanaf 19 februari – vorige maandag – kinderen tot 12 jaar geen mondk masker meer moeten dragen op school. Op die beslissing kwamen veel positieve reacties vanuit het onderwijsveld, de leerlingen, ouders, het Kinderrechtencommissariaat, de Vlaamse Jeugdraad, iedereen was heel tevreden met de beslissing dat het mondk masker wegvalt. In het secundair onderwijs blijft het mondk masker echter wel nog verplicht.

Minister, uzelf en onze fractie zijn voorstander om ook de mondk maskerplicht te laten vallen in het secundair onderwijs. U hoopt dan ook dat deze verplichting zo snel mogelijk, eventueel al na de krokusvakantie, kan wegvallen. In afwachting van die beslissing worden er mondk maskerpauzes voorzien en mag het mondk masker af op de speelplaats en bij buitenactiviteiten.

Toch komt er kritiek op de mondk maskerplicht in het secundair onderwijs nu de regels versoepeld worden en we in de maatschappij overschakelen naar code oranje. Ik treed die kritiek bij. Code oranje betekent voor de maatschappij dat we zonder mondk masker op restaurant mogen, op café mogen, dat men in het uitgangsveld geen mondk masker moet opzetten om te dansen of naar een – staand – evenement te gaan. Enkel het personeel in de horeca zal een mondk masker moeten dragen en bij zittende evenementen is een mondk masker ook verplicht. Morgen is de laatste dag voor de krokusvakantie, jongeren zitten de hele dag met een mondk masker op school. Dan steken ze de straat over om 'ene te gaan drinken' en dan mag het mondk masker af. Ze zitten daar niet noodzakelijk verder van elkaar dan in de klas.

Volgens minister van Volksgezondheid Vandenbroucke gaat het om een logische beslissing. Hij stelde in De Zevende Dag dat mondk maskers nog nodig zijn waar het kan en dat deze in een discotheek of op restaurant geen zin zouden hebben. Terwijl men eet, is het inderdaad niet zo evident. In een theater en in een klas is er volgens hem wel nog een mogelijkheid om de mondk maskers te dragen. Blijkbaar was dat het criterium: waar het mogelijk is. Verder stelt hij dat het bij scholen gaat om plaatsen waar iedereen moet zijn, terwijl je bij een discotheek zelf kiest om aanwezig te zijn.

Minister, leerkrachten en directies geven aan dat het draagvlak voor een permanent mondk masker bij leerlingen in het secundair onderwijs sterk dalend is, zeker door de versoepelde en zelfs afgeschafte mondk maskerplicht buiten het onderwijs. Ik had begin deze week nog een schooldebat, het was geweldig, maar met alle respect, je krijgt dit dus niet uitgelegd aan die leerlingen. Die vinden dat echt heel raar, de leerkrachten ook. Ik kan dat wel bijtreden. Kunt u deze bekommernis begrijpen?

Is er consensus met de andere gemeenschappen om de mondk maskerplicht in het secundair onderwijs na de krokusvakantie op te heffen? We vernamen dat er op 4 maart opnieuw een Overlegcomité zou zijn.

Kan er, binnen de coronabaro­meter onderwijs, gekozen worden om de mondmas­kerplicht in het secundair onderwijs vroeger te laten vallen?

De voorzitter: Minister Weyts heeft het woord.

Minister Ben Weyts: U weet dat ik er steeds voor gepleit heb – samen met velen onder u – om de scholen maximaal open te houden en maximaal veilig. Dat heeft soms wel enige concessies ge­vergd, namelijk op het vlak van die veiligheid. Op een bepaald moment, ik heb dat zo lang mogelijk afgehouden, deed het mondmas­ker zijn intrede in het secundair onderwijs en vervolgens in het lager onderwijs. Het is weer verwijderd in het lager onderwijs en eventjes ook elders. Het is ver­volgens teruggekomen in een zoveelste golf. We zijn nu op het punt gekomen dat de mondmasker­plicht weer kan verdwijnen.

Er zijn de virologische inzichten maar ook het recht op leren en comfortabel leren en comfortabel lesgeven. We zitten nu in de gekke situatie dat leerkrachten in het lager onderwijs nog altijd met de mondmasker­plicht moeten omgaan terwijl de leerlingen daarvan vrijgesteld zijn. Welk risico is er dan nog? Laat de leerkrachten de vrije keuze om al dan niet een mondmasker te dragen, zou ik zeggen. Het comfort speelt een rol, zeker voor het eerste, tweede en derde leerjaar is het peda­gogisch niet comfortabel om zo les te geven en te krijgen.

Het is tijd voor een volgende stap. Ik heb altijd gezegd, voorafgaand aan het Over­legcomité, dat men bij versoepelingen prioriteit moet geven aan kinderen en jon­geren. Dat heeft nogal wat voeten in de aarde gehad. We hebben voorafgaand aan het Overlegcomité een volle dag gediscussieerd met de ministers van Volksgezond­heid. Dat is absoluut geen verwijt, dan hebben we vanuit Onderwijs natuurlijk ge­focust op de pedagogische aspecten en het welzijn van leerlingen, leerkrachten en directies. Tegelijk focussen ministers van Volksgezondheid in eerste instantie op de virologische aspecten. Toch moesten we een optimum, een vergelijk, vinden.

Ik ben blij dat het Overlegcomité ons is gevolgd. In dezen moest het Overlegcomité ons volgen, want ik zat niet te wachten tot ik aval of de zegen van het Overlegco­mité zou kunnen krijgen. Ik kan echter niet anders omdat de mondmasker­plicht vervat zit in het federale koninklijk besluit (KB). Dat sprak over een algemene mondmasker­plicht vanaf 6 jaar, inclusief in het onderwijs. Dat moet gewijzigd wor­den en dat vergt een overeenkomst binnen het Overlegcomité.

De heer Daniëls heeft gelijk, er moet enige consistentie zijn met de maatregelen in de brede maatschappij. Ik heb er daarom voor gezorgd dat schoolreizen mogelijk zijn, dat mag in de rest van de samenleving ook, jeugd- en sportkampen mogen doorgaan, dus is het evident dat klasreizen, ook buitenlandse en meerdaagse, mo­gelijk moeten zijn, temeer omdat in een gecontroleerde omgeving in het kader van schoolse uitstappen men zeker kan zijn dat de regels en maatregelen gerespec­teerd worden. Idem voor schoolfeesten en opendeurdagen, daarvoor volgen we de ratio die geldt in de rest van de maatschappij.

In het secundair onderwijs moeten kinderen tussen 12 en 18 jaar van 8.30 uur tot 15.30 of 16 uur nog verplicht een mondmasker dragen op school, maar een uur later niet meer in de vrije tijd. Velen denken dat dat uit te leggen valt, op café heeft men immers een Covid Safe Ticket (CST) nodig. Dat is opnieuw zoeken naar een evenwicht. Ik druk me eufemistisch uit, de virologische meerwaarde van het CST is nu niet bepaald van groot belang; integendeel, sommige virologen vinden dat het CST een vals gevoel van veiligheid geeft en misschien vanuit dat idee nog gevaarlijker is. Dat argument kunnen we dus niet gebruiken.

We willen de afschaffing van de mondmasker­plicht, en wel zo snel mogelijk. Het Overlegcomité komt samen op 4 maart. Ik had nog de hoop gekoesterd dat we morgen konden samenkomen, maar het is voor volgende week. Voor ons in het

onderwijs maakt dit niet zoveel uit, de afschaffing van de mondmaskerplicht is met een vingerknip gebeurd. Men moet dat niet organiseren of zo. Men mag natuurlijk een mondmasker blijven dragen, we zien in het lager onderwijs ook dat dit nog gebeurt; dat is prima, maar het is tijd om er afscheid van te nemen.

Die onverklaarbare verschillen mogen verdwijnen; dat 16-jarigen in een bepaalde locatie met minder maatregelen en minder ventilatie geen mondmasker moeten dragen, terwijl in de scholen de mondmaskerplicht blijft gelden. Zulke gekke toestanden willen we wel achter ons laten. Ik ga ervan uit dat dit kan vanaf de maandag na de krokusvakantie.

De voorzitter: De heer Daniëls heeft het woord.

Koen Daniëls (N-VA): Minister, ik dank u voor uw antwoord. Ik denk, ik hoop, dat we dat allemaal kunnen onderschrijven, ook in het secundair onderwijs willen we die mondmaskerplicht laten varen, al was het maar omwille van de consequentie, om het te kunnen uitleggen. Er wordt hier gezegd dat creativiteit belangrijk is, en dat is ook zo bij jongeren en studenten.

Iemand uit de leerlingenraad zei bijvoorbeeld dat ze rechtstaand les zouden volgen en dat de leerkracht zou rappen, dat gingen ze dan een evenement noemen, en dan zou men in de klas geen mondmasker moeten dragen. Dan kan het. Of men hangt een groot bord 'Discotheek' op de gevel van de school, of men drinkt pintjes tijdens de les, dan is het in orde. Dan is het zagezegd een café en moet men dat mondmasker niet dragen. Die pintjes die kunnen natuurlijk niet door de leeftijdsbeperking en dergelijke. Het is dus niet uit te leggen. We steunen u volledig, minister. We hopen dat iedereen op het Overlegcomité die gelijke tred houdt tussen maatregelen in de maatschappij en maatregelen in het onderwijs. We denken dat dit niet meer dan logisch is.

Ik zie dat heel wat collega's willen aansluiten. Ik hoop dat iedereen gaat zeggen: 'inderdaad'.

De voorzitter: Mevrouw Beckers heeft het woord.

Roosmarijn Beckers (Vlaams Belang): Inderdaad, dat klopt. Ik ben allang een pleitbezorger voor de afschaffing van de mondmaskerplicht in het onderwijs. Ik was eigenlijk ontgoocheld. De communicatie was: mondmaskerplicht voor kinderen wordt afgeschaft. Maar natuurlijk zijn kinderen boven 12 jaar nog altijd kinderen.

Ik wil toch nog eens benadrukken dat die leeftijdsgroep van 12 tot 18 jaar zich massaal heeft laten vaccineren. De vaccinatiegraad bij die kinderen is veel hoger dan die bij de kleinere kinderen. Ik vind dat die kinderen daar eigenlijk helemaal niet voor worden beloofd. Ik vind dat heel jammer, want ze hebben zich heel solidair getoond en zich laten vaccineren tegen een virus waarvan ze eigenlijk, gelukkig, weinig te vrezen hebben.

Minister, de stelling dat een CST een vals gevoel van veiligheid geeft, kan ik alleen maar bijtreden, maar ik vind het dan ook jammer dat ook uw fractie in januari dat CST toch heeft verlengd. Ik wil ook een pleidooi houden wat het mondmasker in hogeronderwijsinstellingen betreft. Ik weet wel dat die instellingen zelf ook meer autonomie hebben. Dat zijn wel geen kinderen meer, maar het zijn jongvolwassenen, en voor hen zou het toch ook wel heel aangenaam zijn indien ze zonder mondmasker les zouden kunnen volgen. Minister, ik reken er dus op dat het mondmasker na de volgende bijeenkomst van het Overlegcomité wordt afgeschaft voor onze leerlingen in het secundair onderwijs, want de situatie valt helemaal niet uit te leggen. Dit is inderdaad zo onlogisch dat het echt surrealistisch, echt typisch Belgisch is. Ik wil er toch ook nog eens op wijzen dat we ons met onze coronabarometer voor het onderwijs eigenlijk afhankelijk hebben gemaakt van de federale overheid, ook voor

de beslissingen in Onderwijs, dat nog altijd een exclusief Vlaamse bevoegdheid is. U hebt dat zelf ook gezegd. Ik wil hier nog eens zeggen dat ik dat uitermate betreur.

De voorzitter: Mevrouw Vandromme heeft het woord.

Loes Vandromme (CD&V): Voorzitter, namens onze fractie wil ik de vraag ondersteunen om de mondkmaskers ook in het secundair onderwijs zo vlug mogelijk te kunnen lossen. Het klopt immers dat we niet strenger kunnen zijn voor onze leerlingen dan wat voor de rest van de samenleving wordt verplicht. Ik denk dat ik al tijdens de eerste plenaire vergadering na 13 maart, toen we in een soort lockdown gingen of bericht kregen dat het echt wel niet oké was, aangaf dat het zeer belangrijk zou zijn om na de coronacrisis na te denken over de maatregelen die we namen om met die crisis om te gaan. Ik denk dus dat het ook goed is om dit punt ook voor het onderwijs te bekijken. Minister, dan lijkt het me heel belangrijk om erover na te denken hoe we ook ventilatie en luchtkwaliteit meteen ook kunnen meenemen. Er zijn immers al heel veel voorbeelden gegeven van leerlingen en leerkrachten die aangeven dat ze het niet snappen, maar, zoals ik u ook al heb gezegd, ik heb ook een aantal vragen gekregen van directies, leerlingen en leerkrachten die aangeven dat ze een heel moderne school hebben die helemaal in orde is qua ventilatie, maar toch een mondkmasker moeten dragen. Ik denk dat dat iets is dat we moeten meenemen, om scholen en schoolbesturen ertoe te kunnen aanzetten om daar echt werk van te maken. Hoe kunnen we nog veel meer werk maken van het bovenaan de agenda zetten van die luchtkwaliteit, niet alleen in een coronacrisis, maar ook daarbuiten?

De voorzitter: De heer Danen heeft het woord.

Johan Danen (Groen): Eerst en vooral wil ik zeggen dat ik natuurlijk ook hoop dat we snel naar de normaliteit kunnen gaan, maar het toch ook ten zeerste betreur dat heel de discussie over de mondkmaskers het voorbije anderhalf jaar altijd in een sfeer van hyperzenuwachtigheid en polarisatie plaatsvond. Ik weet niet wie daar echt beter van wordt. Het is toch een feit dat het op sommige moment wel goed was dat er mondkmaskers waren, en sommigen van jullie betwisten dat. Daar bestaat eigenlijk geen discussie over. Dat het vandaag misschien tijd is om ervan af te stappen, daar is ook wel discussie over, maar ik betreur het gewoon dat men van het mondkmasker een soort symbool van de ultieme vrijheid heeft gemaakt, terwijl het mondkmasker er net voor heeft gezorgd dat scholen langer open konden blijven en ook sneller opnieuw open konden. Dat word niet of te weinig ingezien. Dat moeten we toch ook durven te benadrukken, denk ik. Ik denk dat, als we allemaal eerlijk zijn, de standpunten niet zo heel ver uit elkaar liggen, maar in de politieke context van vandaag maakt men dat er natuurlijk wel van.

Ik wil me verder aansluiten bij mevrouw Vandromme: als scholen een oase van goede luchtkwaliteit, ventilatie en veiligheid waren, dan zouden mondkmaskers lange tijd natuurlijk helemaal niet nodig zijn geweest. We stellen echter vast dat de situatie niet zo was. Het is natuurlijk ook zo dat die mondkmaskers niet alleen dienen om de kinderen te beschermen, maar ook vooral om de leerkrachten te beschermen. Mocht men hebben gezegd dat mondkmaskers in het lager onderwijs niet moesten, dan ben ik er zeker van dat we ook een opstand hadden gekregen bij de leerkrachten, want die hebben zich toch een tijd lang heel onveilig gevoeld. Nogmaals, de situatie is veel genuanceerder dan wat sommigen ervan willen maken.

Ik hoop oprecht dat we van corona verlost zijn, samen met ieder van jullie, maar we weten natuurlijk ook niet wat de toekomst brengt. Sommigen zeggen dat er in oktober, november een nieuwe opstoot zou kunnen komen, wat ik natuurlijk niet hoop. Minister, bent u bereid om een studie te bestellen of te objectiveren of mondkmaskers in het onderwijs al dan niet nut hebben in geval van een epidemie of

pandemie? Nu is het immers heel erg een welles-nietesdiscussie, terwijl ik denk dat er toch wel een zekere waarheid in dit debat is.

De voorzitter: De heer Vandenberghe heeft het woord.

Steve Vandenberghe (Vooruit): Het is een heel groot debat, maar ik zal heel kort zijn. In een crisis moet je soms ook eens aan omdenken durven te doen. Dat is een term die ik heb geleerd. We hebben veel positieve zaken geleerd uit die coronacrisis en het mondkasgerbeuren in de scholen. We hebben daar ook andere zaken uit geleerd, maar ik denk dat, zelfs los van het coronadebat, een goede ventilatie, een goede luchtverversing in de klas voor leerlingen en ook voor leerkrachten hoe dan ook altijd belangrijk is. Ik denk dat we de zaken die we hebben geleerd uit deze crisis, ook kunnen gebruiken om in de toekomst een performant en blijvend geborgen beleid te kunnen voeren rond luchtkwaliteit en ventilatie in de klassen. Zoals u weet, als er een goede luchtkwaliteit en ventilatie is in de klas, blijven de hersenen van de kinderen ook frisser. Dan kunnen ze zich langer concentreren. Ook voor de algemene gezondheid is dat wel belangrijk. Minister, bent u dus bereid om op basis van alle gegevens die u intussen heb meegekregen uit die crisis, soms met vallen en opstaan, ook na de crisis, als we ooit van corona af zullen zijn, mee te nemen als vast en belangrijk punt in het onderwijsbeleid in zijn totaliteit?

De voorzitter: Minister Weyts heeft het woord.

Minister Ben Weyts: Om in te pikken op dat laatste, wij hebben in onze onderwijsbarometer ook heel doelbewust een code groen opgenomen, in tegenstelling tot de algemene maatschappelijke barometer, om aan te duiden dat, ook wanneer we schakelen naar de normaliteit, dat voor ons niet het oude normaal, maar wel het nieuwe normaal zal zijn, waarbij we onder andere op het vlak van ventilatie ook lessen hebben getrokken. Dat wilden we daarmee ook aangeven. Evengoed gaat dat echter ook over de meerwaarde die er soms kan zijn, ook vanuit pedagogisch oogpunt, van elementen zoals hybride lesgeven.

Er werd een oproep tot nuance gedaan. Wel, heel graag. Het mondkasger heeft het me inderdaad alleszins minstens qua argumentatie mogelijk gemaakt om klassen opnieuw te openen of open te houden. Ik heb dat als argument kunnen gebruiken in onderhandelingen, opnieuw vanuit het idee dat virologische baten van maatregelen moeten worden afgewogen tegen virologische kosten ervan, net als de pedagogische en welzijnskosten en -baten op het vlak van onderwijs.

Onderwijs is echter geen specifieke setting in vergelijking met andere locaties waar veel mensen samenkomen. Dat is dus niet specifiek onderwijsgerelateerd. Ik moet soms betogen lezen alsof blijkbaar enkel in het onderwijs een mondkasger effect zou hebben, of enkel in het onderwijs ventilatie nut zou hebben, of enkel in het onderwijs luchtzuivering zou spelen. Neen, dat is algemeen maatschappelijk. Dat moet in alle sectoren worden bestudeerd. Vandaar ook de proefprojecten die lopen. We kunnen daar op samenlevingsniveau lering uit trekken ten aanzien van alle locaties waar veel mensen voor een langere tijd met elkaar in contact komen, en zo zijn er wel wat locaties afgezien van de klaslokalen.

Twee, er werd geopperd om misschien in de toekomst een onderscheid te maken naargelang locaties die geventileerd zijn en waar de lucht wordt gezuiverd, waar men dan minder strenge normen zou kunnen opleggen op het vlak van mondkasgerplicht. Ik denk dat dat zeker een mogelijkheid moet zijn, alleen biedt het KB dat is uitgewerkt door de Federale Regering, daartoe vandaag niet de mogelijkheid. Het is heel lineair: een algemene mondkasgerplicht voor iedereen, ongeacht de maatregelen die worden getroffen. We zijn momenteel wat aan handen en voeten gebonden. Als we schakelen naar het afschaffen van de mondkasgerplicht in het secundair onderwijs, dan gaan we daar niet al te veel voorwaarden aan verbinden,

want anders wordt het weer een molensteen aan de nek van de scholen, de leerkrachten en directies.

Wat ik absoluut wel wil meegeven, is een zuiver menselijke overweging ten aanzien van kinderen en jongeren in het secundair onderwijs. De leerlingen van het secundair onderwijs zijn vrijwel van in het begin van de pandemie opgezadeld met de mondmaskerplicht. Het zijn net de leerlingen uit het lager onderwijs die nu verlost zijn van de mondmaskerplicht, maar niet voor de eerste keer. Het zijn ook zij die veel minder lang het mondmasker hebben moeten dragen, en ook het laatst opnieuw een mondmaskerplicht hebben opgelegd gekregen. Zij hebben het snelst kunnen afschakelen, terwijl diegenen die al het langst met het mondmasker moeten leven, nog onderworpen zijn aan de mondmaskerplicht, ondanks het feit dat de vaccinatiegraad in die groep heel hoog is. Ik ben de tel een beetje kwijtgeraakt, maar de vaccinatiegraad zal rond de 90 procent schommelen in het secundair onderwijs. Dat zijn zeer goede cijfers.

Het weer wordt beter, de mondmaskermoeheid slaat ongelooflijk toe. Ik stel ook vast dat het niet meer zo accuraat wordt gedragen en ik vrees dat het gebrek aan accuraatheid zal toenemen naarmate de weersomstandigheden verbeteren. Het belangrijkste is dat de virologische omstandigheden verbeteren. Op grond daarvan moeten we de volgende week toch beslissen dat, na de krokusvakantie, de mondmaskerplicht ook in het secundair onderwijs verdwijnt.

De voorzitter: De heer Daniëls heeft het woord.

Koen Daniëls (N-VA): Collega's, blij te horen dat iedereen stelt, en de minister ook bepleit, het mondmasker te laten vallen na de krokusvakantie als het Overlegcomité ook in die wijsheid volgt. We hopen dat.

Collega Danen, ik voelde me niet aangesproken, maar waar het over gaat, is vooral over het uitleggen en de gelijke tred met de maatschappij. Wat mij betreft, gaat het daarover. Ik vind het echt heel moeilijk om uit te leggen aan jongeren dat men in het weekend naar de discotheek kan zonder. Ook leerkrachten zeggen dat. Heeft het mondmasker zijn nut bewezen op school, net als de ramen en deuren open? Ja, maar dat was ook in de brede maatschappij zo: verluchten en mondmasker op.

Elke school is op dit moment bezig met ventilatie en luchtkwaliteit. Dat is iets wat niet meer van de agenda gaat, vooral niet van die van de inrichtende machten. Ik vind dat een goede zaak. Dat is ook de reden waarom ik het goed vind dat in het onderwijs een code groen is ingevoerd, waarin u die blijvende daarvoor aandacht vraagt.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Brecht Warnez aan Ben Weyts, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, Sport, Dierenwelzijn en Vlaamse Rand, over highpotentialprogramma's voor excellente studenten in het hoger onderwijs – 1873 (2021-2022)

Voorzitter: mevrouw Karolien Grosemans

De voorzitter: De heer Warnez heeft het woord.

Brecht Warnez (CD&V): Voorzitter, minister, collega's, de oproep om excellente studenten meer te ondersteunen en begeleiden klinkt misschien contradictorisch, maar dat is het absoluut niet.

In geen geval. In de krant wees professor Stijn Baert erop dat hij zijn best presterende jongeren na het examen een mail stuurde om hen een schouderklopje te geven.

Ik vind dat zinvol en heb dat ook al gedaan: studenten waar ik écht veel potentieel in zag, persoonlijk wijzen op dat potentieel en de mogelijkheden om dat nog meer te ontwikkelen.

Soms vergeten we, in ons onderwijsbeleid in het algemeen, de studenten met veel potentieel een duwtje in de rug te geven. Een goed onderwijsbeleid moet aandacht geven aan alle studenten, in het bijzonder aan de studenten die het moeilijk hebben, maar ook aan zij die zeer goed presteren. Door tijd en middelen te investeren in topstudenten, kunnen we van hen uitstekende en zelfs uitmuntende studenten maken.

Een aantal universiteiten richten honoursprogramma's in of schakelen excellente studenten in als student-assistenten. Ik vind dat heel goede initiatieven. Ze stomen studenten klaar om de innovators en doctorandi van morgen te worden. Het excelleren van goede studenten is cruciaal voor onze arbeidsmarkt en de concurrentiekracht van Vlaanderen. We rekenen op hen om Vlaanderen op de kaart te houden als een van de innovatieve regio's in de wereld. Dus zij moeten nu ook op ons kunnen rekenen.

Elke universiteit en hogeschool in Vlaanderen zou een 'highpotentialprogramma' moeten inrichten waar de 10 procent topstudenten toegang toe hebben. Het komt de universiteiten en faculteiten toe om zelf de criteria vast te leggen om die high potentials te selecteren. Via beurzen moeten professoren en docenten met die studenten aan de slag kunnen gaan om ze tot een uitmuntend niveau te brengen.

Minister, welke initiatieven neemt u om excellente studenten te ondersteunen en te begeleiden om hen naar een uitmuntend prestatieniveau te brengen?

Hoe staat u tegenover highpotentialprogramma's? Hoe zult u die stimuleren over heel Vlaanderen?

De voorzitter: Minister Weyts heeft het woord.

Minister Ben Weyts: Leerlingen en studenten laten schitteren, is net onze bedoeling, en dat speelt zeker ook voor de excellente leerlingen en studenten.

Ik maak even een sprongetje naar het leerplichtonderwijs. We hebben net en voor het eerst geïnvesteerd in een expertisecentrum en dertien concrete begeleidingsprojecten voor hoogbegaafde leerlingen. Maar ook in het hoger onderwijs is het belangrijk dat we alles doen om dat potentieel maximaal te kunnen aanboren en dat we ervoor zorgen dat ook excellente studenten zich maximaal kunnen ontplooiën. Het initiatief dat professor Baert neemt om die studenten apart te feliciteren, is op zich een klein gebaar maar toch veelbetekenend. Het getuigt van een juiste attitude en ingesteldheid.

Binnen de Vlaamse hogeronderwijsinstellingen bestaan verschillende initiatieven om excellente studenten te ondersteunen en te begeleiden. Vooreerst zijn er dus de initiatieven van individuele docenten, waarnaar ik daarnet al verwees. Ik ben er echt van overtuigd dat dit er veel meer zijn dan diegenen die hiermee in de media komen. Zij zetten studenten ook aan om uitdagingen aan te gaan en trachten hen naar een hoger niveau te tillen, en maken hen warm om bijvoorbeeld te solliciteren voor doctoraatsbeurzen in binnen- en buitenland.

De kracht van een individuele docent of professor kunnen we moeilijk evenaren. Velen onder ons herinneren zich nog die ene leerkracht of die ene prof die iets meer heeft betekend op ons pad.

Daarnaast zijn er binnen een groot aantal hogeronderwijsinstellingen de meer gestructureerde mogelijkheden voor excellente studenten, zoals de vele 'honoursprogramma's'. Zowel het aanbod, de opzet als de selectie van studenten behoren volledig tot

de autonomie van de hogeronderwijsinstellingen. Ook de verschillende prijzen voor projecten en afstudeerwerken die mee opgezet worden door bijvoorbeeld het werkveld, zijn bijkomende stimuli om excellente studenten naar een hoger prestatieniveau te brengen. Ik juich al deze initiatieven die worden genomen absoluut toe.

Vandaar dat ik samen met de minister-president een nieuw beurzenprogramma heb opgezet: de Fayatbeurzen. Het is een referentie naar een vroeger socialistisch politicus en de beurs is expliciet bedoeld voor jonge Vlaamse uitblinkers.

Met de Fayatbeurzen geven we elk jaar Vlaamse topstudenten de kans om aan een van de top 5 beste universiteiten en kennisinstellingen ter wereld in hun eigen vakgebied, te studeren. We maken van deze studenten echte netwerkers, experts in hun vakgebied en geven hen een stevige duw in de rug tijdens hun carrière. Deze studenten zijn onze ambassadeurs en gaan Vlaanderen mee op de kaart zetten als state-of-the-art-regio.

De eerste studenten vliegen volgend academiejaar al uit naar de topuniversiteiten.

De voorzitter: De heer Warnez heeft het woord.

Brecht Warnez (CD&V): Minister, u hebt terecht gewezen op verschillende initiatieven die er al zijn. Uiteraard zijn die van de docenten en professoren zelf het krachtigste, dat geloof ik ook. Ik geloof ook dat er heel wat dingen gebeuren in het hoger onderwijs.

U hebt ook verwezen naar het beurzenprogramma, ook dat is uiteraard een heel goed initiatief van Vlaanderen, maar ik geloof ook dat er topuniversiteiten bij ons zijn en niet enkel in het buitenland. We hebben heel wat topprofessoren, heel wat topfaculteiten, heel wat topopleidingen en daar liggen ook voor de top van 10 procent studenten kansen.

U hebt een keuze gemaakt voor trajecten rond hoogbegaafde leerlingen met een expertisecentrum in het leerplichtonderwijs. Is het een bewuste keuze om dit niet door te trekken naar het hoger onderwijs of bent u dat nog van plan?

De voorzitter: De heer Daniëls heeft het woord.

Koen Daniëls (N-VA): Collega's, ik zou het iets algemener willen trekken. De vraag naar highpotentialprogramma's voor excellente studenten is een goede zaak, maar ik denk dat we in het algemeen opnieuw als motto, de ambitie van excellentie moeten gebruiken. Ik herinner mij een slogan die in het secundair onderwijs op de muur hing: 'Streven mag'. Ik vind dat belangrijk. Streven mag. We mogen allemaal samen streven naar een beter Vlaanderen. Het is dus niet stoer om te zeggen dat je drie buizen had maar gedelibereerd bent. Het zou net het omgekeerde moeten zijn: ik streef naar een 16 en 18 en ik wil echt het maximum halen. Dat is excellentie in de algemeenheid, voor alle studenten.

Wouter Duyck heeft in december 2016 een opiniestuk geschreven: 'Het onderwijsdak staat in brand'. Het ging over excellente studenten, zij die echt presteren. Collega Krekels heeft het ook al vaak gehad over de hoogbegaafden, een groep die we absoluut aandacht moeten geven, ook in het hoger onderwijs. De N-VA-fractie vindt het echt goed dat we die high potentials, mensen die echt topprestaties neerzetten, ook met zoveel woorden benoemen, zoals professor Baert doet. In het hoger onderwijs heb je een onderscheiding en een grote onderscheiding, het onderscheiden mogen we inderdaad benoemen.

Er wordt ook aan onze eigen Vlaamse studenten de kans gegeven om naar het buitenland te gaan. Het is een soort van bekroning, iets extra, dat kan worden gerealiseerd om dit aantrekkelijk te maken. Ik hoop dat studenten daar ook

effectief naar streven. Ik hoop ook dat we dit vanuit de commissie Onderwijs allemaal ondersteunen.

De voorzitter: Minister Weyts heeft het woord.

Minister Ben Weyts: Als je de vergelijking maakt tussen hoogbegaafden in het leerplichtonderwijs en het hoger onderwijs, dan moet ik zeggen dat ik niet specifiek bezig ben met een gelijkaardig beleid in het hoger onderwijs voor hoogbegaafden zoals in het secundair onderwijs. Hoogbegaafden hebben in het hoger onderwijs, na het voldoen van de leerplicht, veel meer mogelijkheden om hun honger te stillen, om uitgedaagd en geprikkeld te worden door meerdere opleidingen te kunnen volgen en te cumuleren, wat niet zo is in het leerplichtonderwijs.

Anderzijds zorgen we er wel voor dat er voor internationale programma's een steeds groter aanbod is. U kent het ongetwijfeld beter dan ikzelf. Daar voegen we ook nog eens de Fayatbeurzen aan toe. We trachten net het streven naar excellentie en het proberen omhoog duwen van eenieder op welk niveau dan ook, te verzinnebeelden door er concreet voor te zorgen dat die aparte programma's, zoals de Fayatbeurzen, gestalte krijgen.

Ik wil trouwens nog meegeven dat die Fayatbeurzen een beetje verder gaan dan enkel een beurs. Ze worden gekoppeld aan een alumniwerking. Er wordt van de betrokken jongeren verwacht dat ze netwerkevents organiseren in het gastland van hun studies en dat ze deelnemen aan activiteiten van de Vlaamse diplomatieke vertegenwoordiging. Ze moeten dus een alumniwerking op poten zetten in het gastland en zelf een netwerk uitbouwen in het vakdomein van hun studies. Er wordt ook verwacht dat ze zich ter beschikking houden als buddy – nadat hun beursprogramma is afgelopen – van nieuwe studenten die met een beurs naar het buitenland trekken.

Het is een klein initiatief, maar er wordt een serieuze financiering tegenovergesteld. Het is een klein initiatief, maar symbolisch om onze meest talentvolle jongeren nog meer perspectief te bieden en ervoor te zorgen dat eenieder gestimuleerd wordt om boven zichzelf uit te stijgen.

De voorzitter: De heer Warnez heeft het woord.

Brecht Warnez (CD&V): Minister, ik volg uw redenering wat betreft de hoogbegaafden, misschien wel om een andere reden. Het is ook een ander profiel. In het hoger onderwijs specialiseer je je ook wat meer als student. Voor mij zijn de excellente studenten niet per definitie diegenen met de hoogste cijfers. Het zijn studenten die in een bepaald onderdeel schitteren. Je moet proberen om die eruit te pikken. Dat is ook wat professor Baert deed. Wie voor zijn vak schitterde, pikte hij eruit. Ik denk dat we vanuit Vlaanderen er alles aan moeten doen om die studenten eruit te blijven pikken.

De voorzitter: Mijnheer Warnez, ik gok dat u die spreuk 'Streven mag' ook boven uw bed had hangen.

De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Brecht Warnez aan Ben Weyts, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, Sport, Dierenwelzijn en Vlaamse Rand, over de vernieuwde instellingsreviews door de Nederlands-Vlaamse Accreditatieorganisatie – 1885 (2021-2022)

Voorzitter: mevrouw Karolien Grosemans

De voorzitter: De heer Warnez heeft het woord.

Brecht Warnez (CD&V): Voorzitter, als de heer Daniëls geen roet in het eten had gegooid, dan had ik hier het alleenrecht gehad vandaag en dan was het een tweede commissie Hoger Onderwijs geweest in plaats van de commissie Onderwijs.

Op 10 februari raakte bekend dat de VUB als eerste universiteit in Vlaanderen slaagt voor de vernieuwde instellingsbrede review van de Nederlands-Vlaamse Accreditatieorganisatie (NVAO). We hebben het er dikwijls over dat de kwaliteit van ons onderwijs essentieel is. Om die te waarborgen in Vlaanderen bestaan er heel wat instrumenten. Voor het hoger onderwijs is één ervan de instellingsreview van de NVAO die om de zes jaar doorlopen wordt.

De bedoeling is dat de instelling zelf onder eigen verantwoordelijkheid, eigen regie, de kwaliteit van de opleidingen waarborgt. Nieuw hierbij is dat een hogeschool of universiteit voor de accreditatie van de opleidingen niet langer per individuele opleiding een procedure moet doorlopen om deze accreditatie te behouden. De evaluatie van deze regie gebeurt door een commissie van externe experts en studenten. Deze stellen een beoordelingsrapport op waarin de NVAO adviseert over het te nemen besluit in het kader van de instellingsreview. Uiteindelijk is het de NVAO die een besluit neemt.

Wie slaagt, geniet van een verlenging van de accreditatietermijnen voor geaccrediteerde opleidingen in de instelling en hoeft niet langer elk opleidingsonderdeel apart te laten beoordelen door de NVAO. Wanneer een waarschuwing gegeven wordt, wordt de instelling na drie jaar opnieuw beoordeeld. Als de instelling daarentegen niet slaagt, zal dit leiden tot een individuele beoordeling van elke opleiding door de NVAO.

Uit de beoordelingscriteria blijkt dat de kwaliteit van het onderwijs de kern van de beoordeling vormt. Dat is uiteraard logisch en dat moeten we aanmoedigen. We zien dat in het veld ook heel wat positieve stemmen weerklinken. Zo stelde de heer Verlaeckt van de Vlaamse Interuniversitaire Raad (VLIR) dat dit een beter systeem is, met als extra voordeel dat deze commissies internationaler samengesteld zijn.

Toch blijken er ook nadelen te zijn, waarbij vooral de grote werklast van deze reviewmethode genoemd wordt.

Hoe evalueert u de nieuwe procedure om de onderwijskwaliteit in ons hoger onderwijs te bewaken? Ziet u een verbetering ten aanzien van de vorige procedure? Zo ja, dewelke?

In uw beleidsnota kondigde u aan in 2022 een evaluatie door te voeren van het decreet dat het kwaliteitszorgstelsel in het hoger onderwijs wijzigde. Beschikt u reeds over meer informatie wanneer deze evaluatie doorgevoerd zal worden en welke evaluatiecriteria hierbij gehanteerd zullen worden?

Wat is de impact van de coronacrisis geweest op de evaluatie van de onderwijskwaliteit in ons hoger onderwijs?

De voorzitter: Minister Weyts heeft het woord.

Minister Ben Weyts: Zoals u zelf aangeeft, is eerder deze maand het eerste rapport van de vernieuwde instellingsreview gepubliceerd. De instellingsreviews luiden een nieuwe periode in het kwaliteitstoezicht van het hoger onderwijs in, waarbij de NVAO, met een focus op een waarderende aanpak, de kwaliteit van ons hoger onderwijs monitort, maar waarbij er tegelijk ook meer verantwoordelijkheid bij de instellingen gelegd wordt.

Deze ronde van instellingsreviews is gestart in het academiejaar 2021-2022, en de VUB is de eerste instelling waarvan het rapport gepubliceerd werd. De ronde loopt

nog tot het academiejaar 2024-2025 en er moeten nog twintig rapporten volgen. Het is dus nog veel te voorbarig om een reactie op uw vraag te geven. Ik ben alvast zeer positief over het proces. Ik wil ook graag de VUB feliciteren met het mooie resultaat.

In het regeerakkoord is opgenomen dat, na het aflopen van de instellingsreview, het decreet geëvalueerd zal worden. Ik heb er echter net op gewezen dat het proces nog tot het academiejaar 2024-2025 loopt, waardoor de cyclus nog niet afgelopen zal zijn op het einde van de legislatuur. Daarom heb ik mijn administratie de opdracht gegeven om tegen het voorjaar van 2024 een tussentijdse evaluatie van de instellingsreview op te starten, met een focus op mogelijke verbeteringen of aanpassingen die we zouden kunnen invoeren in een volgende ronde. Zij zullen hiervoor een 360 gradenevaluatieproces opzetten, waarbij de mening van verschillende stakeholders gevraagd zal worden. Hierbij zullen zeker de instellingen en de accreditatieorganisatie zelf bevroegd worden.

Al bij al heeft corona weinig impact gehad op de evaluaties van de onderwijskwaliteit in het hoger onderwijs, dankzij de flexibiliteit van de instellingen hoger onderwijs en van de accreditatieorganisatie. Het spreekt voor zich dat de commissies veel minder plaatsbezoeken uitgevoerd hebben, en dat veel meer gesprekken digitaal plaatsvonden. Dit is ook een positief leerproces geweest voor de accreditatieorganisatie. We hebben altijd de ambitie om aan die coronapandemie niet alleen negatieve, maar ook positieve gevolgen over te houden. Dit is een positief gevolg, want voor de toekomst is meteen beslist dat de beoordelingsprocedure 'Toets Nieuwe Opleiding' voor de actualisaties van de graduaatsopleidingen steeds online zal gebeuren. Uit de bevraging bij stakeholders bleek immers dat door de aard en organisatie van deze procedures, het wenselijker is om deze vanaf nu steeds online te voeren. Dat is een van de positieve elementen.

De voorzitter: De heer Warnez heeft het woord.

Brecht Warnez (CD&V): Minister, bedankt voor uw antwoord. Het is zeer begrijpelijk dat u het nog wat voorbarig vindt om te evalueren, maar eens polsen kon geen kwaad, dacht ik. Het is ook goed dat er een tussentijdse evaluatie komt tegen 2024. U spreekt van een 360 gradenevaluatie, wat toch wel vrij ruim is. Gaat dat dan over de gewone stakeholders of hoe ziet u dat? Kunt u dat werkproces nog wat meer toelichten? En voor de duidelijkheid, wilt u die 360 gradenevaluatie klaar hebben tegen het voorjaar van 2024 of start u er dan mee?

De voorzitter: De heer Daniëls heeft het woord.

Koen Daniëls (N-VA): Die reviews en doorlichtingen van het hoger onderwijs hebben in het verleden altijd veel debat opgeleverd over de manier waarop per opleiding of instelling en de planlast die ermee gepaard gaat. Het feit dat er gekozen wordt voor een instellingsreview wil zeggen dat niet elke opleiding nog eens apart gereviewed wordt. Het nettoresultaat voor een volledige instelling zal op het vlak van tijd positief zijn, want in plaats van ettelijke keren opnieuw hetzelfde te doen, gaat het nu naar de volledige instelling.

Twee, de kern van de zaak is voor mij dat we naar een werkwijze gaan waarbij de instelling moet instaan voor haar eigen kwaliteit en dat het moment van de waarheid niet het moment is waarop de NVAO naar de review kijkt. Dat moet ingebed zijn in het totale proces en de NVAO moet dan bekijken hoe elke instelling haar eigen kwaliteit bewaakt. Dat beoordelingskader dat is gemaakt, daar zit wat mij betreft een heel goede en degelijke opbouw in.

Ik wilde nog twee dingen inbrengen, minister. Eén, het is nu te vroeg om te evalueren, al dan niet door corona, zoals de heer Warnez ook zegt. Een tweede punt betreft de aansluiting van de leerresultaten van de opleiding in het latere proces,

waar de studenten terechtkomen, meer bepaald in de samenstelling van de commissie. De commissie moet een overzicht hebben van de context: de internationale deskundigheid, de onderwijsdeskundigheid, de evaluatiedeskundigheid, de beleidsprocessen en dan de bestuurlijke deskundigheid en de studentendeskundigheid. Dat moet er allemaal in zitten. Ik zou willen vragen dat ook het punt van de afgestudeerde, wat daarmee gebeurt, ook wordt meegenomen. De alumni zijn voor een hogeronderwijsinstelling wat mij betreft een zeer belangrijke bron van informatie. Als je afstudeert en dan beseft dat er een aantal leemtes zijn, dan moet de hogeronderwijsinstelling daarnaar kijken. Ik haal het voorbeeld van de lerarenopleiding aan: de praktijkschok tussen afstuderen in de lerarenopleiding en starten in het onderwijs, dat is iets wat alumni wel kunnen aanbrengen. Ik denk dat dat nog een interessant punt is om mee te nemen. Het staat er niet expliciet in, maar ik denk wel dat het wordt meegenomen. Ik wilde het hier ook nog eens aanbrengen, want ons hoger onderwijs zit natuurlijk niet in een vacuüm.

De voorzitter: Minister Weyts heeft het woord.

Minister Ben Weyts: Wat de start betreft, heb ik een plan van aanpak gevraagd aan de administratie. Begin 2024 afronden lijkt mij nogal scherp te zijn, dus ik vermoed dat die evaluatie dan opgestart zal worden, ook omdat we dan nog altijd in een lopende cyclus zitten. Ik zou het al fijn vinden als we in de loop van 2024 tot een evaluatierapport zouden kunnen komen.

De voorzitter: De heer Warnez heeft het woord.

Brecht Warnez (CD&V): Bedankt voor uw antwoord, minister.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Brecht Warnez aan Ben Weyts, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, Sport, Dierenwelzijn en Vlaamse Rand, over de verhoging van het inschrijvingsgeld voor doctoraatsstudenten – 1886 (2021-2022)

Voorzitter: mevrouw Karolien Grosemans

De voorzitter: De heer Warnez heeft het woord.

Brecht Warnez (CD&V): We hebben het er al over gehad: Vlaanderen is een van de meest innovatieve onderzoekregio's ter wereld. We moeten daar ongelooflijk trots op zijn, vind ik persoonlijk. Onze doctoraatsonderzoekers – vaak jonge mensen, schoolverlaters – zijn de toekomst van ons onderzoek.

Aan doctorandi wordt in Vlaanderen inschrijvingsgeld gevraagd. Volgens artikel II.211 van de Codex Hoger Onderwijs betalen doctorandi bij de inschrijving 445 euro. Ze dienen dat bedrag nogmaals te betalen in het academiejaar dat het doctoraat wordt behaald, in het begin en op het eind dus. In de praktijk zien we dat daar soms ruim mee wordt omgegaan, in die zin dat het inschrijvingsgeld soms door de promotor uit de universitaire kas wordt betaald. Maar in vele gevallen is het gewoon de jonge student die, hoewel hij nog geen loon heeft ontvangen, toch moet betalen om te mogen starten.

De afgelopen weken kwam het studiegeld opnieuw ter sprake naar aanleiding van een voorstel dat op de Raad van Bestuur van de UGent werd gedaan om het inschrijvingsgeld te verdubbelen. Dat voorstel werd niet goedgekeurd, blijkt nu, maar er wordt wel gedacht aan een jaarlijkse inning van het studiegeld. Deze piste zou nu ook besproken worden bij de Vlaamse Interuniversitaire Raad (VLIR).

Los van een eventuele verhoging is het een principe dat ik zelf al altijd wat raar gevonden heb. Nog voor doctoraatsstudenten een loon hebben ontvangen, moeten zij betalen en straks misschien meer of jaarlijks betalen om te 'mogen' werken voor de universiteit. Ik heb zelf de eer gehad om te mogen doctoreren. Dat is een fantastisch interessante job. Je mag bijdragen aan de maatschappij, binnen een vakgebied dat je onnoemelijk interesseert. Dat is iets waar iedereen de kans toe zou moeten krijgen, als hij of zij daartoe de juiste persoon is. Inschrijvingsgeld vormt daarbij wel een drempel, collega's, zeker als dat bedrag verhoogd wordt. Doctoreren, bijdragen aan het Vlaams onderzoek, onze samenleving, dat mag niet afhangen van je thuissituatie. Dat mag niet afhangen van je inkomen, je spaarpot of het feit of je dat soort bedragen op tafel kan leggen dan wel of de promotor het wil doen.

Wat is uw visie op het vragen van studiegelden aan doctorandi? Ziet u deze ook als een belemmering?

Hebt u oor naar een eventuele jaarlijkse vraag van of een verhoging van inschrijvingsgelden voor doctorandi? Zijn hierover al gesprekken gehad met de universiteiten of de VLIR?

De voorzitter: Minister Weyts heeft het woord.

Minister Ben Weyts: Ik denk dat de vergelijking met inschrijvingsgeld voor studenten niet volledig opgaat, ten eerste omdat een doctoraatsopleiding bestaat uit vijf componenten: gespecialiseerde cursussen, vaardigheidstrainingen, onderzoeksactiviteiten, een jaarlijks zelfreflectierapport en de verdediging van het doctoraat. Ten tweede, een voltijds student betaalt iets meer dan 960 euro inschrijvingsgeld per jaar. De bestaande regeling inzake studiegelden voor doctorandi bepaalt dat een doctorandus zo'n 479,6 euro betaalt, eenmaal aan het begin en nog eens in het academiejaar dat het doctoraat behaald wordt. Dat is serieus minder, zeker als je het in globo gaat vergelijken.

Bovendien krijgen de meeste doctoraatsstudenten ofwel een aanstelling als assistent, doorgaans gedurende zes jaar, ofwel als bursaal student, waarbij je dan een beurs krijgt van bijvoorbeeld het Fonds Wetenschappelijk Onderzoek (FWO). De uitzonderingen doen een zogenaamd vrijwillig doctoraat. Dit zijn dan doorgaans mensen die reeds een andere job hebben en dus op die manier financiële middelen vergaren.

Binnen de doctoral schools aan onze universiteiten worden trainingsprogramma's aangeboden voor doctoraatstudenten. Deze bereiden de doctorandi voor op een carrière zowel binnen als buiten de academische wereld.

Ik heb nog geen vraag ontvangen van de VLIR om de jaarlijkse bijdragen te herbejken. Twee, het is ook niet onzinnig om enige drempel te stellen, ook al is die beperkt en kunnen de meeste doctorandi financiering vinden via alternatieve kanalen. Ik ben dus niet onmiddellijk geneigd om daar wijzigingen in aan te brengen, tenzij de VLIR mij een ander geluid zou laten horen. Dan wil ik daar altijd een debat over houden.

De voorzitter: De heer Warnez heeft het woord.

Brecht Warnez (CD&V): Minister, de redenering klopt dat de inschrijvingsgelden van doctorandi in geen geval te vergelijken zijn met de inschrijvingsgelden van reguliere studenten, natuurlijk ook omdat doctorandi in een ander traject zitten, een werktraject. In Vlaanderen is het mantra 'opleiden, opleiden, opleiden' – en we zouden er nog drie keer 'opleiden' achter kunnen zetten. We willen werkgevers stimuleren om hun werknemers kansen te geven tot levenslang leren, we voorzien opleidingscheques en wat allemaal, maar in ons hoger onderwijs geldt het omgekeerde. Ik vind het zeer frappant dat je in het hoger onderwijs als werknemer – want dat ben je toch wel – moet betalen om opgeleid te mogen worden. Nu, ik denk dat dat iets historisch is en ik begrijp dat er geen intentie is om dat af te

schaffen, maar de verhoging van of de frequentere vraag naar inschrijvingsgeld ... Ik hoop dat u die jonge onderzoekers kunt verzekeren dat de bijdrage van doctorandi niet zal verhogen, want het zijn werknemers, ze verdienen alle opleiding, ze dragen bij aan Vlaanderen.

Kortom, minister kunt u verzekeren dat de bijdragen van doctorandi niet zullen verhogen?

De voorzitter: De heer Slagmulder heeft het woord.

Kristof Slagmulder (Vlaams Belang): Minister, de Vlaams Belangfractie is er geen voorstander van om het inschrijvingsgeld voor doctoraatstudenten te gaan verhogen, laat staan te verdubbelen zoals sommigen bij de UGent menen te doen. Ik deel dus zeker de bezorgdheden van mijn collega. Wie de intellectuele capaciteiten heeft om te doctoreren, moet dat kunnen doen. Dat mag inderdaad niet van de thuissituatie of financiële situatie afhangen. Meer drempels gaan inbouwen lijkt mij geen goede zaak, niet voor de doctoraatstudent en evenmin voor de samenleving, integendeel zelfs. Ik wil de minister dus graag oproepen om in dezen de vinger aan de pols te houden.

De voorzitter: De heer Daniëls heeft het woord.

Koen Daniëls (N-VA): Collega's, ik wil een paar zaken inbrengen. Ik onderschrijf wat de minister zegt: we moeten alles in perspectief zien. Ik heb eens gekeken naar de kosten die in rekening worden gebracht voor doctoraatstudenten aan de UGent, waar de collega specifiek naar verwijst. Een eerste inschrijving kost 479,60 euro, een inschrijving voor de verdediging evenveel. Dat is een vast bedrag, zonder differentiatie.

Bij gewone studenten is er wel een differentiatie: gewoon inschrijvingsgeld, bijna-beursgerechtigd en beursgerechtigd. Als instellingen overwegen – dat is hun autonomie – om de inschrijvingsgelden hoger onderwijs, meer bepaald voor de doctoraten, te herbekijken, dan denk ik dat dat het beste eerst via de VLIR tot bij de minister komt, zodat er gekeken kan worden naar de argumenten.

Twee, u weet dat ik regelmatig schriftelijk vraag naar de reserves van de hogeronderwijsinstellingen. Ik weet niet of het verhogen van de inschrijvingsgelden voor doctoraatsstudenten die gigantische extra inkomsten gaan geven die de instellingen nodig hebben, maar als het nodig is, dan zie ik graag uit naar de cijfers van de VLIR.

En drie, als men het dan toch zou overwegen om te verhogen of jaarlijkse inschrijvingsgelden te vragen, dan zou ik vanuit de N-VA-fractie willen oproepen dat instellingen ook kijken naar een systeem van differentiatie, zoals bij gewone studenten, zodat het afhankelijk wordt van de manier waarop iemand zijn doctoraat doet: al dan niet met een beurs, aangesteld als assistent, dan wel boven op andere activiteiten. Dat lijkt mij iets om te bekijken.

Maar stap 1 is voor mij inderdaad afwachten of de VLIR die vraag stelt. Is het nodig? Wat zijn de argumenten? Waarom zou men het überhaupt doen?

De voorzitter: Minister Weyts heeft het woord.

Minister Ben Weyts: Nog eens ter verduidelijking: ik heb niet de intentie om aan dat systeem te beginnen te sleutelen, niet naar beneden noch naar boven. Ik heb ter zake ook geen vraag gekregen van de VLIR, dus ik zou nu ook niet het signaal willen geven.

We hebben daarnet het discours gevoerd over de excellerende studenten. Dit is natuurlijk ook een type studenten die we bij ons willen houden: mensen die een

absolute meerwaarde kunnen betekenen voor de academische wereld en voor volgende generaties studenten. Dan lijkt het me een tegengesteld signaal, mochten we nu evolueren naar een jaarlijkse inning of een verhoging. Ik heb die intentie momenteel dus niet.

De voorzitter: De heer Warnez heeft het woord.

Brecht Warnez (CD&V): Dank u wel, minister, voor uw antwoord.

Collega Daniëls, u hebt gelijk: we zouden een systeem moeten hebben voor beursstudenten of bijna-beursstudenten of studenten in een kwetsbare situatie, om zo het huidige systeem van inschrijvingsgelden ook wat te counteren, voor diegenen voor wie het een drempel zou kunnen zijn. Ik zou echter ook willen oproepen om de deur niet open te zetten richting het verhogen van de inschrijvingsgelden, want dat is echt een brug te ver: doctoraatstudenten die meer zouden moeten betalen om te mogen bijdragen aan onze samenleving. *(Opmerkingen van Koen Daniëls)*

Collega Daniëls, ik kan wat liplezen en zie u zeggen dat u dat niet gezegd hebt, dus oké, we gaan de deur daarvoor niet openzetten, we houden ze dicht.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Brecht Warnez aan Ben Weyts, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, Sport, Dierenwelzijn en Vlaamse Rand, over het optimaliseren van de erkenning van buitenlandse diploma's door het National Academic Recognition Information Center – 1904 (2021-2022)

Voorzitter: mevrouw Karolien Grosemans

De voorzitter: De heer Warnez heeft het woord.

Brecht Warnez (CD&V): Minister, de krapte op de Vlaamse arbeidsmarkt neemt elke dag toe. Onze bedrijven vinden het steeds moeilijker om werknemers met de juiste capaciteiten aan te werven. Minister Crevits nam samen met de Vlaamse Regering al verschillende initiatieven om meer mensen sneller en efficiënter naar onze arbeidsmarkt te begeleiden.

Een van de oplossingen is een vlottere erkenning van buitenlandse diploma's om op die manier deze groep optimaal te mobiliseren richting onze arbeidsmarkt. Het is het National Academic Recognition Information Centre (NARIC) dat beslist of een buitenlands diploma erkend wordt en in welke mate het gelijk gesteld kan worden met een Vlaams diploma.

In 2020 heeft de Sociaal-Economische Raad van Vlaanderen (SERV) een rapport opgesteld met adviezen om de werking van NARIC verder te optimaliseren. Daarin hamert men op verdere digitalisering. Dit is enerzijds nodig om toegankelijke informatie te voorzien voor aanvragers en anderzijds om documenten tussen verschillende instanties onderling beter uit te wisselen. Zo vragen de sociale partners onder andere dat, wanneer een studiebewijs is erkend, dit studiebewijs en de ingediende documenten automatisch worden bezorgd aan de bevoegde beroepsspecifieke erkenningsinstantie.

Een van de voorstellen van de SERV is om te werken met een e-loket waarbij alle informatie rond diplomagelijkschakeling, professionele erkenning, eerder verworven competenties (EVC's) en eerder verworven kwalificaties (EVK's) gebundeld is op één centraal punt. In een antwoord op een schriftelijke vraag van mij hierover stelde de minister al dat er hieraan gewerkt werd.

De SERV wees daarbij ook op de voordelen van een precedentendatabank met de meest gangbare studiebewijzen en hoe die zich verhouden tot een Vlaams studiebewijs, zoals bij het Nederlandse NARIC. Door middel van een precedentendatabank zou men binnen bedrijven ook zelf de waarde van een buitenlands diploma kunnen inschatten, wat de doorlooptijd zou vertragen.

Kunt u mij vertellen hoe ver de ontwikkeling van het e-loket staat, wanneer dit gebruiksklaar zal zijn en op welke manier het de efficiëntie zal bevorderen? In welke mate zal het e-loket onderlinge communicatie tussen instanties verbeteren? Zal NARIC bijvoorbeeld zelf ontvangen documenten kunnen delen met beroepsspecifieke erkenningsinstanties?

Hoe staat u tegenover het voorzien van een precedentendatabank? Wilt u die ook bij NARIC implementeren?

De voorzitter: Minister Weyts heeft het woord.

Minister Ben Weyts: Het e-loket van NARIC-Vlaanderen wordt momenteel inderdaad uitgebouwd en bestaat uit twee onderdelen. Het eerste onderdeel is een publiek toegankelijke online wizard die focust op toegankelijke informatie. De wizard bestaat uit een reeks eenvoudige vragen en geeft op basis van je antwoorden informatie op de volgende vragen. Heb je een erkenning van je buitenlandse diploma nodig? Kun je terecht bij een andere instantie voor een professionele erkenning van je diploma? Waar moet je deze erkenning aanvragen? Als je een erkenning van NARIC-Vlaanderen nodig hebt, welke procedure moet je dan volgen, wat is de kostprijs van de aanvraag en welke documenten heb je hiervoor nodig? De wizard wordt op dit moment getest. Het is de bedoeling dat de wizard dit kwartaal nog wordt gelanceerd.

Het tweede onderdeel focust op het indienen van een digitale aanvraag bij NARIC. Dit gebeurt via een beveiligde online toepassing. De gegevens uit de online wizard worden dan overgenomen, de aanvrager vult zijn gegevens verder aan, voegt de verplichte documenten toe en kan online betalen. Dat is allemaal voorzien. Deze beveiligde online toepassing wordt op dit moment gebouwd. We hebben voor ogen dat die in het derde kwartaal gelanceerd zal kunnen worden.

Het e-loket bevordert de efficiëntie op de volgende manieren: onnodige informatie en aanvragen worden vermeden; wie een erkenning nodig heeft, wordt doorverwezen naar de juiste instantie – vaak is NARIC niet de juiste instantie –; en wie een aanvraag indient bij NARIC, krijgt duidelijke informatie en moet alle verplichte documenten opladen. Daardoor is de kans veel kleiner dat aanvragen onvolledig zijn. Nu gaat er veel tijd verloren doordat NARIC ontbrekende documenten moet opvragen.

De focus van het e-loket ligt op dit moment op een transparante communicatie met de aanvrager, aangezien dit de grootste efficiëntiewinst oplevert. Het zal ook mogelijk zijn voor intermediairs om hun aanvragen op te volgen in het e-loket. Medewerkers van het Agentschap Integratie en Inburgering (AgII) zullen de aanvragen van inburgeraars die bij hen in begeleiding zijn, bijvoorbeeld kunnen opvolgen.

Communicatie met andere instanties is in deze versie van het e-loket nog niet voorzien. Om communicatie met andere instanties, zoals beroepsinstanties, mogelijk te maken is er meer nodig dan enkel technische aanpassingen; hiervoor zijn afspraken nodig tussen verschillende instanties op verschillende niveaus, zoals tussen het Vlaamse en federale niveau.

Er wordt voorlopig geen precedentendatabank voorzien. Door te werken met precedenten kan enkel een algemeen advies gegeven worden dat geen rekening houdt met individuele elementen in het opleidingstraject en dat geen enkele zekerheid biedt over de kwaliteit en authenticiteit van het diploma. De werking van NARIC-

Vlaanderen is gebaseerd op het verlenen van een gelijkwaardigheid in de vorm van een ministerieel besluit (MB) op naam van de individuele diplomahouder. Dat ministerieel besluit heeft hetzelfde civiele effect als het Vlaamse diploma of de Vlaamse graad waarmee het diploma als gelijkwaardig wordt erkend. Dit biedt juridische zekerheid, zowel aan de diplomahouder als aan de werkgever en daar gaat een grondig onderzoek aan vooraf: NARIC-Vlaanderen controleert de authenticiteit van het buitenlandse diploma; NARIC-Vlaanderen controleert of de buitenlandse opleiding voldoet aan de Vlaamse opleidingsvereisten, wat een heel specifiek inhoudelijk oordeel vergt; en NARIC-Vlaanderen onderzoekt daarom ook elke aanvraag individueel. Dit gaat dus veel verder dan een algemeen advies.

Het opzetten van een precedentendatabank vergt een uitgebreide voorbereiding. NARIC-Vlaanderen geeft op dit moment prioriteit aan de realisatie van het e-loket en het verhogen van de efficiëntie van haar interne processen om het hoge aantal aanvragen te kunnen verwerken, want de aanvragen nemen nog altijd toe.

Dus, het is momenteel geen prioriteit. Sluit ik het uit? Neen, want naarmate men natuurlijk verder gaat werken met deze omvorming naar e-processen, zal het ook met zich meebrengen dat je soms, ten voordele van NARIC zelf en hun werkwijze, iets meer kunt standaardiseren. Als men op grond van vorige ervaringen de kwaliteit van bepaalde opleidingen en instellingen kent, biedt het ook een voordeel om individuele dossiers te behandelen.

De voorzitter: De heer Warnez heeft het woord.

Brecht Warnez (CD&V): Minister, ik dank u voor uw antwoord.

Ik begrijp dat de precedentendatabank geen databank kan zijn waar men rechten uit put. Het zou hoogstens een soort van indicatieve tabel of database kunnen zijn. Het klopt dat men nooit zekerheid heeft over de authenticiteit van een diploma. Het zou wel kunnen dat men zegt dat men voor een bepaalde persoon individueel al eens heeft beoordeeld dat die verpleegkunde in universiteit x van land y heeft gevolgd en dat dit gelijkwaardig is aan verpleegkunde in ons hoger onderwijs. Het zou ook kunnen zijn dat men eraan koppelt dat het niet gelijkwaardig is maar dat men een gestandaardiseerd traject dient te volgen in het hoger onderwijs om bij te schaven op die en die opleidingsonderdelen. Zonder dat men er rechten uit put, kan het wel een indicatie zijn voor mensen met een buitenlandse afkomst om een gestandaardiseerd traject te willen volgen omdat ze vinden dat het nog wel meevalt.

Ik begrijp dat het geen prioriteit is en dat er andere prioriteiten zijn, maar ik zou het zeker niet uitsluiten. Misschien is het ook zinvol om de haalbaarheid ervan te onderzoeken, al is het maar in de volgende legislatuur.

De voorzitter: De heer Daniëls heeft het woord.

Koen Daniëls (N-VA): Over NARIC is ook in de vorige legislatuur al een paar keer gesproken. In vergelijking met andere landen stel ik vast dat NARIC in Vlaanderen heel goed is uitgebouwd.

Ik begrijp de vraag van collega Warnez over de precedentendatabank. Het klinkt logisch: 'Als je ooit al eens het onderzoek hebt gedaan, zou je het toch moeten weten.' Maar, ik heb mij er over laten informeren. Opleidingen in andere landen veranderen soms ook door de tijd heen. Een opleiding verpleegkunde, zoals u aanhaalt, is wel een speciale want men moet ook voldoen aan een taalvereiste en aan een beroepsvereiste in het kader van de wet op de uitvoering van medische handelingen. Stel dat het gaat over maatschappelijk assistent: de opleiding in instellingen in een bepaald land, kan drie jaar later al zijn bijgestuurd. Als men al zo'n precedentendatabank zou ontwikkelen, hangen er veel 'caveats' en voetnoten aan, waar de minister ook naar heeft verwezen.

Dat neemt niet weg dat de mensen bij NARIC mij laten weten dat ze uiteraard wel kijken naar het advies dat ze in het verleden hebben gegeven bij een bepaalde instelling. Dat spreekt voor zich. Het is nog geen precedentendatabank want bij een precedentendatabank krijg je een vorm van rechten en automatisch gevolg, en dat is net waarmee we heel voorzichtig moeten zijn, zoals de minister terecht aangeeft.

Minister, ik wou nog aandacht vragen voor de beoordeling van stukken, cursussen enzovoort door Vlaamse professoren. NARIC vraagt aan een instelling om iemand zijn programma te beoordelen en of dat gelijkwaardig is of niet. Soms komt er dan vanuit NARIC een verantwoordingsvraag. Als een professor zegt dat bijvoorbeeld een instelling internationaal niet veel voorstelt, dan verwacht NARIC een heel omstandige motivatie van die prof om effectief te bewijzen wat hij zegt. Ik denk dat we de expertise bij onze hogeronderwijsinstellingen naar waarde moeten schatten, net om kwaliteitsbewaking voorop te blijven stellen, zoals we toch in het regeerakkoord hebben gezet.

Het laatste dat ik nog wou zeggen, was om de streeftermijn van 60 kalenderdagen af te werken in specifiek 120 kalenderdagen. Minister, hebt u er een zicht op of we dat rond krijgen of niet? Het kan zijn dat u dat op dit moment niet voor de vuist weg weet.

De voorzitter: Mevrouw Segers heeft het woord.

Katia Segers (Vooruit): Ik wil me graag aansluiten bij de vraag. Ik wou me ook graag aansluiten bij de vorige vraag van collega Warnez, maar ik zat nog in de commissie Cultuur. Heel vervelend.

Ik voel zeer veel voor de voorstellen die collega Warnez doet om mensen op weg te zetten. En heel belangrijk punt voor mij is dat ik in mijn omgang aan de VUB, als het gaat over gelijkschakeling van diploma's en ook in mijn dienstbetoon merk dat mensen NARIC niet kennen. Mensen weten gewoon niet dat dit bestaat. Vluchtelingen met een diploma hoger onderwijs die hier willen werken, weten totaal niet waar ze moeten zijn.

Minister, wat kunnen we doen om mensen veel beter de weg te leren kennen naar NARIC?

De voorzitter: Minister Weyts heeft het woord.

Minister Ben Weyts: Wat de bekendheid van NARIC betreft, denk ik dat men bij AgII, een belangrijk loket voor nieuwkomers, wel vertrouwd is met de werking. Het is daarom ook goed dat we, met de hervorming, ervoor zorgen dat communicatie met andere instanties wordt aangescherpt. AgII kan de aanvragen opvolgen, wat een goed systeem is.

De termijn van 120 dagen zou natuurlijk ideaal zijn, maar door het toegenomen aantal vragen is dat nu nog niet onmiddellijk haalbaar. Misschien zal de hervorming die we nu doorvoeren, enig soelaas bieden. Oponthoud bij NARIC wordt veroorzaakt door het bottleneckeffect maar ook door de toevloed van aanvragen. Hopelijk kan deze hervorming ervoor zorgen dat dat effect alleszins gevoelig vermindert.

Een precedentendatabank is vanzelfsprekend zeer zinvol voor intern gebruik. De vraag is of men dat publiek moet maken. Ik denk dat het nogal gevoelig is omdat je dan ook oordelen publiek maakt ten aanzien van buitenlandse instanties en buitenlandse opleidingsinstellingen. Ik stel me ook de vraag of er dan mogelijk een grotere fraudegevoeligheid zou kunnen optreden, waarvoor we ons toch moeten behoeden. Als het idee wordt gewekt dat een opleiding of een diploma deels zou kunnen gelden als een vrijgeleide, moeten we ons daar ook voor behoeden. Ik kijk ook naar wat de visies en de standpunten van de mensen van NARIC zelf zijn.

De voorzitter: De heer Warnez heeft het woord.

Brecht Warnez (CD&V): Minister, ik dank u voor uw antwoord. Het is een belangrijk thema, dat we hier nog verder zullen bespreken.

Toch is het belangrijk om zo snel mogelijk die mensen zekerheid te kunnen geven, niet alleen voor henzelf, maar ook voor de Vlaamse arbeidsmarkt en de werkgevers. Elke efficiëntiesprong die we kunnen maken, is cruciaal. We kijken uit naar verdere initiatieven.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.